

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1165/2022
24.02.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић, Данијеле Николић, Гордане Џакула и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Нада Пауновић адвокат из ..., против тужене „UniCredit Bank Srbija“ АД са седиштем у Београду, чији је пуномоћник Тамара Симић Пајовић адвокат из ..., ради утврђења ништавости и стицања без основа, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 226/19 од 09.07.2021. године, у седници већа одржаној дана 24.02.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 226/19 од 09.07.2021. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Београду Гж 226/19 од 09.07.2021. године и пресуда Првог основног суда у Београду П 5113/18 од 11.09.2018. године, исправљена решењем тог суда П 5113/18 од 11.05.2021. године, тако што **СЕ ОДБИЈА** тужбени захтев којим је тужилца тражила утврђење да је ништава и да не производи правно дејство одредба члана 9. став 1. уговора о готовинском кредиту бр. ... од 24.11.2016. године, да се тужена обавезе на исплату износа од 38.000,00 динара са законском затезном каматом од 25.11.2016. године до исплате и накнаду трошкова парничног поступка у износу од 26.340,00 динара.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилца да на име трошкова поступка исплати туженој износ од 67.440,00 динара у року од осам дана од достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду Гж 226/19 од 09.07.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неосновна жалба тужене и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П 5113/18 од 11.09.2018. године, исправљена решењем тог суда П 5113/18 од 11.05.2021. године, којом је утврђено да је ништава и да не производи правно дејство одредба члана 9. став 1. уговора о готовинском кредиту бр. ... закљученог дана 24.11.2016. године (став први изреке), обавезана тужена да исплати

тужиљи износ од 38.000,00 динара са законском затезном каматом од 25.11.2016. године до исплате (став други изреке) и обавезана тужена да надокнади тужиљи трошкове парничног поступка у износу од 26.340,00 динара (став трећи изреке). Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је, због погрешне примене материјалног права, благовремено изјавила ревизију предвиђену чланом 404. ЗПП (посебна ревизија).

По оцени Врховног касационог суда, посебна ревизија тужене у овом спору је дозвољена ради уједначавања судске праксе, због чега је одлучено као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужене основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Нижестепени судови су применом чланова 103. и 105. Закона о облигационим односима утврдили ништавост члана 9. став 1. уговора о готовинском кредиту од 24.11.2016. године, којим је тужиља обавезана да плати туженој фиксну једнократну накнаду за обраду кредитног захтева у висини од 2% од износа одобреног кредита - минимум 1.600,00 динара. По становишту судова, та одредба уговора је противна члану 1065. Закона о облигационим односима и истом трошкови нису прецизирани тако да је тужиљи остао непознат механизам њиховог обрачуна и она на тај начин доведена у неравноправан положај у односу на тужену. Утврдивши ништавост означене одредбе, судови су применом члана 104. Закона о облигационим односима у вези са члановима 210. и 214. истог закона обавезали тужену да врати новчани износ који је примила од тужиле у извршењу њене обавезе преузете ништавом одредбом уговора, са законском затезном каматом од дана стицања.

Изложено правно становиште нижестепених судова није исправно и засновано је на погрешној примени материјалног права.

Одредбама Закона о облигационим односима којима је уређен уговор о кредиту није регулисано посебно право банке на наплату трошкова обраде кредита и других накнада, али то право није ни искључено. Право банке на наплату ових трошкова произилази из одредби Закона о банкама којим је, поред осталог, прописано да се на уговор закључен између клијента и банке примењују општи услови пословања банке (члан 42) и да Народна банка Србије може прописати јединствени начин обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга, нарочито по основу депозитних и кредитних послова (члан 43).

Према Закону о заштити корисника финансијских услуга, општи услови пословања обухватају и акте којима се утврђују накнаде и други трошкови које давалац финансијске услуге наплаћује кориснику (члан 9. став 3), а уговор о кредиту, поред

осталих обавезних елемената, садржи врсту и висину свих накнада које падају на терет корисника кредита, уз одређење да ли су фиксне или променљиве, а ако су променљиве - периоде у којима ће их банка мењати, као и врсту и висину других трошкова (члан 19. став 1. тачак 12). Истим законом прописана је обавеза банке да кориснику пружи информације и одговарајућа објашења о условима који се односе на уговор о кредиту за који је показао интересовање (понуда), на начин који га ни једног тренутка неће довести у заблуду и омогућити му да упореди понуде различитих давалаца истих услуга (члан 17. став 1). Понуда се исписује на обрасцу који је Народна банка Србије прописала Одлуком о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе и изгледу и садржини образаца који се уручују кориснику („Службени гласник Републике Србије“ број 65/11). У образац понуде уносе се подаци предвиђени чланом 17. став 4. Закона о заштити корисника финансијских услуга, између осталог и подаци о трошковима обраде кредитног захтева.

Из изложеног следи да одредба уговора о кредиту о трошковима обраде кредитног захтева није противна принудним прописима, јавном поретку и добрим обичајима, и да зато није ништава у смислу члана 103. Закона о облигационим односима. Важећи прописи дају право банци на наплату трошкова и накнада својих услуга, под условом да је њена понуда садржала јасне и недвосмислене податке о трошковима кредита, који могу бити исказани и у процентуалном износу и обрачунати кроз ефективну каматну стопу.

У конкретном случају, тужена је сачинила понуду на прописаном обрасцу и исту уручила тужиљи. У понуди су трошкови обраде кредитног захтева исказани у процентуалном и номиналном износу. Такав начин обавештавања тужиље о трошковима кредита је јасан и она није доведена у заблуду ни у погледу врсте трошкова, нити у погледу њихове висине. Ниједним прописом није предвиђена обавеза банке да кориснику кредита мора предочити структуру или спецификацију трошкова. Циљ понуде је да кориснику пружи информације и обавештења о условима уговора о кредиту и омогући му да упореди понуде различитих давалаца истих услуга и процени да ли понуђени услови одговарају његовим потребама и финансијској ситуацији. Тај циљ постиже се исказивањем трошкова по њиховој врсти и висини, а приказ њихове структуре не би понуду чинио јаснијом и разумљивијом нити би допринео остваривању њеног циља. Оспорена уговорна одредба сачињена је јасно и разумљиво, а предмет тужиљине обавезе је одредив (члан 50. Закона о облигационим односима) јер је одређен означеним процентом у односу на износ одобреног кредита.

Из тих разлога, нижестепене пресуде су преиначене тако што је одбијен захтев тужиље за утврђење ништавости спорне уговорне одредбе и за реституцију, и на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено као у другом ставу изреке.

Одлука о трошковима поступка, садржана у трећем ставу изреке, донета је применом члана 165. став 2. ЗПП у вези са члановима 153. став 1. и 154. став 1. истог закона. Туженој су досуђени трошкови за састав једног поднеска у износу од 6.000,00 динара, жалбе у износу од 12.000,00 динара и ревизије у износу од 18.000,00 динара; заступања на једном рочишту у износу од 7.500,00 динара и судске таксе за жалбу и другостепену пресуду у износу од по 3.420,00 динара, ревизију у износу од 6.840,00 динара и одлуку по ревизији у износу од 10.260,00 динара. Трошкови заступања тужене нису увећани за 20%, по основу пореза на додату вредност, јер пуномоћник

тужене није пружио доказ - рачуне о пруженим адвокатским услугама свом властодавцу.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић